

STARTNOTITIE

Datum: **23-7-2018**

Afdeling: **Omgeving**

Onderwerp:

Startnotitie Actieplan Duurzaamheid Waadhoeke

Behandelend ambtenaar/manager:

E. van der Woude

Portefeuillehouder **J. Dijkstra**

Aanleiding

Sinds 1 januari 2008 is de gemeente Waadhoeke ontstaan uit een fusie tussen de gemeente Franekeradeel, het Bildt, Menameradiel en een klein deel van Littenseradiel. Een nieuwe organisatie die zich de komende jaren moet gaan ontwikkelen. Door de herindeling tot nieuwe gemeente Waadhoeke is er geen beleid voor energiebesparing en opwekking van duurzame energie. De bewustwording rondom duurzaamheid, klimaat en energiebesparing neemt de laatste jaren substantieel toe, maar is in een stroomversnelling gekomen door de aardbevingsproblematiek in Groningen en de daaropvolgende afspraken en maatregelen. Het niet te onderschatten en ingrijpende karakter van 'energieneutraal in 2050', maakt dat elke overheid, ook de gemeente Waadhoeke, beleidsmatig moet gaan vastleggen hoe deze transitie gestalte moet krijgen. In het coalitieakkoord 2018-2022 van het CDA, SAM en FNP, 'Nije grinzen, Nije kânsen', staat dat de gemeente in 2040 energieneutraal wil zijn. Ook staat beschreven dat er een koppeling moet zijn met de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS), voorheen bekend als de Energiestrategie. Het actieplan moet dan ook een toevoeging en uitbreiding zijn van de doelen die beschreven staan in de strategie.

In Parijs zijn in 2015, tijdens de klimaatconferentie, afspraken gemaakt om de opwarming van de aarde zo beperkt mogelijk te houden. Doordat er op termijn geen gebruik meer moet worden gemaakt van fossiele brandstoffen, daalt de CO₂-uitstoot en moet de aarde niet verder opwarmen dan 1,5 graad. Ook Nederland heeft het verdrag ondertekend en zich verbonden aan de afspraken.

In 2013 hebben meer dan veertig organisaties het Energieakkoord voor duurzame groei afgesloten. Gezamenlijk gaan deze partijen voor verduurzaming van onze samenleving en economie. De ondertekenaars zetten zich de komende jaren in voor:

- Een besparing van het energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar;
- 100 PJ energiebesparing per 2020;

- Een toename van het aandeel hernieuwbare energieopwekking naar 14 procent in 2020 en 16 procent in 2023;

De Rijksoverheid heeft in 2016, in de Energieagenda, gesteld dat het in 2050 80-95% minder broeikasgassen wil uitstoten, waaronder ook CO₂. De energievoorziening moet duurzaam zijn, dat wil zeggen dat het opgewekt moet worden met duurzame toepassingen. Dit werkt door in de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS). Fryslân is pilotgebied van de VNG wanneer het gaat om de strategie. Deze strategie schetst een beeld van Fryslân in 2050 en hoe er per gebied gewerkt gaat worden aan de inpassing om energieneutraal in 2050 te zijn.

Opdracht

In het Coalitieakkoord staat de opdracht beschreven. Ontwikkel een meerjarig actieplan duurzaamheid/milieu in relatie met energiestrategie NW-Fryslân.

Doelstelling

De gemeente heeft een actieplan Duurzaamheid met daarin de acties die bijdragen aan het doel om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit is gebaseerd op het Coalitieakkoord waarin staat dat Waadhoeke een voorbeeld wil zijn voor duurzaam handelen en waarbij gestreefd wordt naar een energie-neutrale gemeente in 2040. Bovendien wil de gemeente hiermee vat krijgen op de grote hoeveelheid initiatieven en deze te verzamelen en te coördineren. Op deze manier krijgt de gemeente in dit proces een rol als verbindingsofficier. Dat wil zeggen, het overzicht bewaren, de diverse ontwikkelingen in verscheidene beleidsterreinen aan elkaar koppelen, de markt faciliteren maar tegelijkertijd ook duidelijke kaders opstellen waarbinnen gewerkt kan worden.

Procesaanpak

Uitgaande van de instemming van de raad met de startnotitie in september zijn onderstaande fasen van toepassing.

Fase 1

- Publiekssessie met stakeholders – Input verkrijgen voor denkrichtingen. Inventariseren wat er speelt. Inzicht krijgen in de projecten die nu al uitgevoerd zijn of op de planning staan. Inzichtelijk maken van de belangrijke ontwikkelingen (lokaal, regionaal en landelijk) en trends op dit gebied. Naast de publiekssessies wordt ook gebruikt gemaakt van de inventarisatieronden die zijn geweest in het kader van de Energiestrategie in 2016 en 2017. (augustus, september en oktober)
- Kernsessie – Input en reflectie jongerenraad en kernteam Omgeving. (oktober/november)
- Voorlopige kadernotitie. (november/december)

- Besluitvorming Kadernotitie in Raad. (november/december)

Fase 2

- Expertsessie met stakeholders. (januari 2019)
- Meerdere informatieavonden voor inwoners. (januari/februari 2019)
- Formuleren concept Actieplan Duurzaamheid. (februari 2019)
- Kernsessie – Input en reflectie door kernteam Omgeving. (maart 2019)
- Vaststellen in Raad. (april 2019)

Rollen/Omgeving/Betrokkenen

Het actieplan speelt zich in de volgende omgeving af. Welke factoren de urgentie en prioriteit bepalen is aangegeven met behulp van de drie P's. People, Planet en Profit.

People

- *Maatschappelijk: Actueel thema dat opgepakt moet worden, er is een landelijk gevoel van urgentie.*
- *Bestuurlijk: Afspraak in coalitieakkoord, prioriteit*
- *Sociaal: Hoe zorg je ervoor dat alle bevolkingsgroepen meegaan in de energietransitie. Dit wordt ook wel de sociale energietransitie genoemd. .*

Planet

- *Landschappelijke inpasbaarheid. Halen we de doelstellingen wanneer het landschap bepalend is. Inpasbaarheid van oplossingen. Vooral van toepassing bij grootschalige opwekking.*

Profit

- *Economisch: Er is een duidelijke link met het economische raakvlak, investeringen etc. Het Friese MKB kan profiteren van de grote investeringen die op duurzaam gebied gaan plaatsvinden.*

Mogelijke rollen Waadhoeke

In de Energiestrategie worden de rollen van de diverse overheden beschreven. Het Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten. Specifiek voor de gemeente worden de volgende rollen benoemd:

- Coördineren van initiatieven in het gebied.
- Informeren, afstemmen en samenwerken. Kennis delen. Begeleiden.
- Financiële stimulans (bijv. duurzaamheidslening/subsidies).
- Communicatie en draagvlak verwerving, verplicht onderdeel elk initiatief.

- Ruimtelijke inpasbaarheid bij elk initiatief en wees zorgvuldig met omgevingsaspecten.
- Deregulering waar mogelijk.
- Straal uit dat duurzaamheid hoort bij het profiel van de gemeente.
- Draag op een eenduidige manier het belang van energietransitie uit.
- Ondersteun initiatieven voor scholing voor lokale bouw- en installatiebranche.
- Zorg dat besparing van energie wordt gesubsidieerd.
- Zorg dat dorpen en stad (of wijken) hun eigen energiemix kunnen bepalen en help bij een
  - goed procesontwerp en ruimtelijke afweging.
- Geef duidelijkheid over de uitfasering van aardgas en de consequenties daarvan.
- Reserveer op kansrijke plekken voor geothermie ruimte in de ondergrond.
- Help besturen van maatschappelijke voorziening met slimme koppelingen met lokale
  - mogelijkheden voor gebruik/opwekking duurzame energie.
- Promoot het profiel van slim/stil/schoon vervoer en transport.
- Zorg voor oplaadvoorzieningen.
- Rol in leerlingenvervoer concessies, elektrisch.

Financiën

In deze fase van het proces zijn de precieze kosten nog niet in te schatten. Voor het opstellen van het beleid is een bedrag van € 20.000,- voor mogelijke ondersteuning en andere proceskosten vereist.

Hiervoor zijn de volgende stelposten opgenomen:

- Kosten expertise: € 10.000,-
- Kosten informatieavonden: € 10.000,-

